מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר מושגים בסיסיים בשפה: ניב, שורש, סלנג, מילה לועזית
- לתרגל זיהוי ושימוש בניבים עבריים נפוצים
- לעודד יצירתיות וכתיבה אישית בעברית

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – שאלות אמריקאיות

1. א – כ"א בטבת
2. א – ביטוי קבוע שמשמעותו שונה מהמילים שבו
3. א – אותיות שחוזרות במילים מאותה משפחה
4. א – לתאר מכשיר חדש בעברית
5. א – מילים עתיקות שחזרו לשימוש

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – במשמעות הניב שונה מהמילים הבודדות שבו
2. נכון – יוצרים מילים חדשות בכל שנה
3. לא נכון – סלנג משתנה עם הזמן ובין קבוצות גיל
4. נכון – כך מוגדרת מילה לועזית

חלק ג' – השלמת מילים

1. ניב
2. שורש
3. סלנג
4. לועזית

חלק ד' – התאימו ניב למשמעות

- 1 – ה (לחשוב הרבה על פתרון)
- 2 – א (לנסות לעשות דבר קשה מדי בשבילך)
- 3 – ד (להיות מוטרד או דואג מאוד)
- 4 – ג (להיות כן וישר)
- 5 – ב (להבטיח דברים גדולים בלי לקיים)

חלק ה' – סדרו את שלבי ההכנה ליום

1. שבוע לפני: להכין רשימת ניבים ומילים מתאימות לגיל
2. יום לפני: להכין כרטיסים ופרסים קטנים
3. ביום עצמו: להזמין כל תלמיד לבחור מילה אהובה
4. אחרי האירוע: לתלות את עץ המילים ולהוסיף לו מילים

חלק ו' – כתיבה יצירתית

1. תשובה אישית הכוללת מילה ברורה וסיבה הגיונית
2. יצירה מקורית קצרה שמשתמשת במילה הנבחרת

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הגדרה נכונה של ניב עם דוגמה מתאימה
- הבנה שמילה לועזית מגיעה משפה זרה ומילה ממוחזרת היא מילה עתיקה שחזרה לשימוש
- כל מילה רלוונטית שנלמדה בשיעור

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור במשחק ניחוש ניבים בפנטומימה לפני מילוי הדף
- כדאי לעודד תלמידים לשתף מילים משפות נוספות שהם מכירים
- בקטע הכתיבה אפשר לאפשר הקראה רשותית בכיתה

דף תרגול: יום השפה העברית

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

ביום השפה העברית חוגגים את היופי והעושר של השפה שלנו, לומדים מילים חדשות וניבים, ומגלים איך השפה ממשיכה להתפתח גם היום.

1 חלק א' – שאלות אמריקאיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה תאריך עברי מצוין יום השפה העברית?

א) כ"א בטבת ב) ט"ו בשבט ג) כ' בתמוז ד) א' בניסן

2. מהי ההגדרה הנכונה למילה 'ניב'?

א) ביטוי קבוע שמשמעותו שונה מהמילים שבו ב) מילה חדשה שהומצאה השנה

ג) שם של שורש במילה ד) סוג של חרוז בשיר

3. מהו 'שורש' במילה עברית?

א) אותיות שחוזרות במילים מאותה משפחה ב) הסיומת של המילה ג) האות הראשונה במילה בלבד

ד) המשמעות ההפוכה של המילה

4. מילה כמו 'מקרר' נוצרה כדי:

א) לתאר מכשיר חדש בעברית ב) להחליף ניב עתיק ג) לשמש כסלנג זמני ד) לתאר רגש

5. פרויקט 'עברית ממוחזרת' עוסק ב:

א) מילים עתיקות שחזרו לשימוש ב) מילים לועזיות חדשות ג) שירים קצרים ד) חידות מילים

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ניב הוא ביטוי שאפשר להבין מילה במילה.	☐	☐
2	השפה העברית ממשיכה להתפתח ומילים חדשות נוצרות בה גם היום.	☐	☐
3	סלנג הוא חלק קבוע ובלתי משתנה בשפה.	☐	☐
4	מילים לועזיות הן מילים שמקורן בשפות אחרות.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. ביטוי קבוע שמשמעותו שונה מהמילים שבו נקרא _____ .

2. אותיות שחוזרות במילים מאותה משפחה נקראות _____ .

3. שפה יומיומית לא רשמית ומשתנה נקראת _____ .

4. מילה שמקורה בשפה זרה נקראת מילה _____ .

4 חלק ד' – התאימו ניב למשמעות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. לשבור את הראש	____	**א.** לנסות לעשות דבר קשה מדי בשבילך
2. לקפוץ מעל הפופיק	____	**ב.** להבטיח דברים גדולים בלי לקיים
3. לאכול את הלב	____	**ג.** להיות כן וישר
4. לשים יד על הלב	____	**ד.** להיות מוטרד או דואג מאוד
5. לדבר גבוהה גבוהה	____	**ה.** לחשוב הרבה על פתרון

5 חלק ה' – סדרו את שלבי ההכנה ליום

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	ביום עצמו: להזמין כל תלמיד לבחור מילה אהובה
☐	אחרי האירוע: לתלות את עץ המילים ולהוסיף לו מילים
☐	שבוע לפני: להכין רשימת ניבים ומילים מתאימות לגיל
☐	יום לפני: להכין כרטיסים ופרסים קטנים

6 חלק ו' – כתיבה יצירתית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו מילה עברית אהובה עליכם, כתבו אותה והסבירו למה בחרתם בה.

2. כתבו משפט או שיר קצר (עד 4 שורות) שמשלב את המילה שבחרתם.

כרטיס יציאה

מהו ניב? תנו דוגמה אחת

מה ההבדל בין מילה לועזית למילה ממוחזרת?

כתבו מילה עברית חדשה שלמדתם היום

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀